VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji do Spraw Petycji**
(nr 196)
z dnia 17 lipca 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Petycji (nr 196)

17 lipca 2019 r.

Komisja do Spraw Petycji, obradująca pod przewodnictwem posła **Grzegorza Raniewicza (PO-KO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– petycję w sprawie zmiany art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych (Dz.U. z 2018 r. poz.1378) oraz zmiany art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów eksportowych o stałych stopach procentowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 208) w zakresie aktualizacji zawartych w nich odesłań (BKSP-145-519/19),

– petycję w sprawie zmiany art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2018 r., poz. 2204 ze zm.) poprzez rozszerzenie katalogu celów publicznych o budowę parkingów publicznych (BKSP-145-534/19),

– petycję w sprawie zmiany ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2017 r. poz. 1767 ze zm.) w zakresie art. 7 § 1 oraz art. 185 § 2 (BKSP-145-492/19),

– uzupełnioną odpowiedź Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na dezyderat nr 129 w sprawie dofinansowania kosztów pobytu osoby niepełnosprawnej w Warsztatach Terapii Zajęciowej;

– uzupełnioną odpowiedź Ministra Sprawiedliwości na dezyderat nr 133 w sprawie skutecznego zapewnienia kontaktów dzieci z obojgiem rodziców,

– odpowiedź Ministra Sprawiedliwości na dezyderat nr 142 w sprawie orzekania kar za nieumyślne spowodowanie wypadku drogowego,

– odpowiedź Ministra Infrastruktury na dezyderat nr 149 skierowany do Prezesa Rady Ministrów w sprawie przepisów regulujących przekraczanie drogi na przejściu dla pieszych.

W posiedzeniu udział wzięli: **Michał Wójcik** sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **Jacek Barylski** dyrektor Departamentu Gwarancji i Poręczeń Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami, **Bogdan Oleksiak** dyrektor Departamentu Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury wraz ze współpracownikami, **Łukasz Gałczyński** zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Inwestycji Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Paprota** zastępca dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Grzegorz Kubaszewski** naczelnik wydziału w Departamencie Gospodarki Nieruchomościami Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, **Tomasz Kuszłejko** asystent przewodniczącego Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Kamil Micał**, **Małgorzata Nowak** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komunikacji Społecznej.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Witam państwa serdecznie.

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Petycji.

Proszę o wyciszenie rozmów lub przejście do kuluarów.

Stwierdzam kworum.

Witamy pana ministra, wszystkich zaproszonych gości, przedstawicieli ministerstw, Komendy Głównej Policji, państwa parlamentarzystów.

Porządek obrad przewiduje: w punkcie pierwszym – rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych oraz zmiany art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów eksportowych o stałych stopach procentowych w zakresie aktualizacji zawartych w nich odesłań – tę petycję przedstawia pani poseł Kornelia Wróblewska; w punkcie drugim – rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami poprzez rozszerzenie katalogu celów publicznych o budowę parkingów publicznych – petycję przedstawia pani poseł Kornelia Wróblewska; w punkcie trzecim – rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze – petycję przedstawia pan poseł Marcin Duszek; w punkcie czwartym – rozpatrzenie uzupełnionej odpowiedzi Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na dezyderat nr 129 w sprawie dofinansowania kosztów pobytu osoby niepełnosprawnej w Warsztatach Terapii Zajęciowej; w punkcie piątym – rozpatrzenie uzupełnionej odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości na dezyderat nr 133 w sprawie skutecznego zapewnienia kontaktów dzieci z obojgiem rodziców; w punkcie szóstym – rozpatrzenie odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości na dezyderat nr 142 w sprawie orzekania kar za nieumyślne spowodowanie wypadku drogowego; w punkcie siódmym – rozpatrzenie odpowiedzi Ministra Infrastruktury na dezyderat nr 149 skierowany do Prezesa Rady Ministrów w sprawie przepisów regulujących przekraczanie drogi na przejściu dla pieszych.

Czy do tak skonstruowanego porządku są uwagi?

Nie słyszę. Rozumiem, że będziemy procedowali w tej kolejności.

Przechodzimy w związku z tym do pkt 1 – rozpatrzenia petycji w sprawie zmiany art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych oraz zmiany art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów eksportowych o stałych stopach procentowych w zakresie aktualizacji zawartych w nich odesłań.

Oddaję głos pani poseł Kornelii Wróblewskiej.

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Szanowna Komisjo, tak jak pan przewodniczący zauważył, petycja ma charakter porządkujący. Tego typu petycje trafiały już do naszej Komisji – zarówno o charakterze porządkującym, jak i redakcyjnym. Zawsze w takich sytuacjach podejmowaliśmy decyzję o tym, że kierujemy dezyderat do Prezesa Rady Ministrów, aby zwrócić jego uwagę na to, że tego typu żądania się pojawiają, aby zachęcić do tego, aby były włączone na etapie prac rządowych, realizowanych przez różne ministerstwa czy rząd do aktualnie przygotowywanych ustaw.

Przedstawię państwu o czym dokładnie mówimy.

Pierwsza sprawa – z dniem 1 stycznia 2016 roku weszła w życie ustawa z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, a utraciła moc ustawa z dnia 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej, w związku z powyższym celowa jest zmiana odesłania do poprzednio obowiązującej ustawy.

Druga sprawa dotyczy ustawy, która weszła w życie 1 marca 2009 roku – to ustawa z dnia 8 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym, utraciła moc ustawa z dnia 23 stycznia 2004 roku o podatku akcyzowym. Co ważne, przed przystąpieniem Polski do Unii

Europejskiej przepisy dotyczące opodatkowania podatkiem akcyzowym nie były rozbudowywane.

Biuro Analiz Sejmowych również uważa, że postulaty wskazane w petycji stanowią ważne odniesienie w kontekście zmian legislacyjnych w przedmiotowych ustawach i zasadne byłoby znowelizowanie przedmiotowych ustaw w zakresie wskazanym w petycji.

W związku z tym, że mamy tu nie tylko kwestie redakcyjne, ale też porządkujące, można byłoby podjąć decyzję, iż Komisja podejmuje inicjatywę legislacyjną, ale mamy na to bardzo mało czasu.

Uważam, że – tak jak dotychczas postępowaliśmy z tego typu petycjami – rekomendowałabym Wysokiej Komisji, abyśmy wystosowali dezyderat do Prezesa Rady Ministrów, sygnalizując propozycję zmian, które faktycznie są słuszne i należy je jak najszybciej wprowadzić. Trzeba to jednak zrobić przy okazji prac legislacyjnych, które rząd podejmie w najbliższym czasie.

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w sprawie tej petycji?

Oddaję panu głos, proszę przedstawić się do protokołu.

Zastępca dyrektora Departamentu Rozwoju Inwestycji Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii Łukasz Gałczyński:

Łukasz Gałczyński, Departament Rozwoju Inwestycji Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii.

Chciałbym zadeklarować, że prace nad kompleksową zmianą ustawy w tym momencie trwają i zgłaszany postulat jest już uwzględniony. Kiedy tylko zakończymy pracę, będziemy gotowi do przedłożenia zmian, najpierw w ramach prac rządu, a następnie Sejmu i z pewnością zostanie to skonsumowane.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję.

Proszę.

Dyrektor Departamentu Gwarancji i Poręczeń Ministerstwa Finansów Jacek Barylski:

Jacek Barylski, dyrektor Departamentu Gwarancji i Poręczeń Ministerstwa Finansów.

W związku z tym, że ustawa o dopłatach do oprocentowania kredytów jest w kognicji Ministra Finansów a meritum petycji dotyczy zmian, które należy uczynić w tej ustawie, pragnę poinformować, że trwają prace w ramach tej samej ustawy, o której przed chwilą mówił mój przedmówca i na podstawie projektu tej ustawy znoszona jest ustawa o dopłatach do oprocentowania kredytów eksportowych, bez eliminacji tej części aktywności gospodarczej państwa.

Będzie to ułożone w ramach umowy między Ministrem Finansów, działającym w imieniu rządu, a Bankiem Gospodarstwa Krajowego, cała ustawa zostanie uchylona.

Dlatego też nie poczyniono tych zmian. Zakładaliśmy, że w życie wejście ustawa o ubezpieczeniach eksportowych, na mocy której w przepisach przejściowych uchylana jest ustawa o dopłatach do oprocentowania kredytów eksportowych.

Tak jak powiedział pan dyrektor, prace trwają.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Skoro postulaty zawarte w petycji, dotyczące uporządkowania tych przepisów, zgodnie z wypowiedzią panów z ministerstw zostaną skonsumowane w najbliższych zmianach, nie warto dodatkowo dokładać pracy ministerstwom, aby odpowiadały na ten dezyderat, skoro odpowiedź już mamy.

Należy odrzucić żądanie będące przedmiotem petycji, w związku z tym, że niedługo zostanie skonsumowane.

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Zgadzam się, panie przewodniczący.

Jeśli mamy taką deklarację ze strony przedstawicieli ministerstw, uważam, że – jeśli prace są w toku – to petycję należy uznać za niezasadną.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Czy mają państwo jeszcze jakieś uwagi?

W związku z tym, że jest wniosek o odrzucenie żądania będącego przedmiotem petycji (nie słyszę sprzeciwu) Komisja podjęła taką decyzję.

Bardzo państwu dziękuję.

Przechodzimy do punktu drugiego – rozpatrzenia petycji w sprawie zmiany art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami poprzez rozszerzenie katalogu celów publicznych o budowę parkingów publicznych.

Petycję przedstawia również pani poseł Kornelia Wróblewska, oddaję pani głos.

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Bardzo dziękuję.

Wysoka Komisjo, autor petycji zwraca naszą uwagę na to, że należałoby poszerzyć katalog celów publicznych, który zamieszczony jest w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami w taki sposób, aby dodać nowy cel publiczny związany z budową parkingów publicznych. Proponowana nowelizacja ma umożliwić, zdaniem autora petycji, wywłaszczenie gruntów pod realizację parkingów publicznych oraz pozyskiwanie dla tego typu obiektów celów decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego tam, gdzie nie ma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Aby przeanalizować tę petycję warto zauważyć, żeby pozyskać ziemię na cel publiczny należy dokonać wywłaszczenia, na co autor petycji zwrócił uwagę, trzeba pozbawić prawa własności. Zgodnie z art. 21 konstytucji, Rzeczypospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia, a wywłaszczenie jest dopuszczalne tylko na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego cel publiczny to wyłącznie to, co służy ogółowi i jest powszechnie dostępne, czy też stanowi dobro całego społeczeństwa lub społeczności regionalnej.

Trzeba wskazać, iż dopuszczalność wywłaszczenia pod budowę parkingów publicznych nie jest zgodna z interesem publicznym i nie mieści się w konstytucyjnym pojęciu celu publicznego. Możemy wyobrazić sobie sytuację, że zapada decyzja o wywłaszczeniu jakiejś konkretnej nieruchomości, wobec braku jakichkolwiek kryteriów wyboru, taka decyzja podejmowana byłaby w sposób arbitralny – właściciel mógłby zostać pozbawiony swojej nieruchomości, na której mieszka lub uprawia działalność gospodarczą tylko dlatego, że w okolicy brak jest dostępnych parkingów.

W zasadzie, dla tak zwanego dobra ogólnego moglibyśmy każdego pozbawić własności i to takiej, którą dziedziczył od lat, tylko dlatego że ktoś wysunął żądanie, że w danym miejscu potrzebny jest parking publiczny.

W związku z tym należy uznać, taka jest rekomendacja Biura Analiz Sejmowych, że rozwiązanie przedstawione w petycji jest niezgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego, zasadą sprawiedliwości społecznej oraz art. 20 konstytucji przesądzającym, iż podstawą ustroju gospodarczego RP jest m.in. własność prywatna. Budowa parkingów publicznych nie może być uznana za cel publiczny w rozumieniu art. 21 ust. 2 ustawy zasadniczej, żądanie petycji jest niezgodne z konstytucją.

Dlatego rekomenduję Wysokiej Komisji, aby uznać tę petycję za niezasadną.

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Proszę bardzo.

Naczelnik wydziału w Departamencie Gospodarki Nieruchomościami Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju Grzegorz Kubaszewski:

Grzegorz Kubaszewski, naczelnik wydziału w Departamencie Gospodarki Nieruchomościami Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju.

Szanowni państwo, podobna petycja wpłynęła do resortu inwestycji i rozwoju. Z uwagi, iż katalog celów publicznych zawartych w ustawie o gospodarce nieruchomościami dotyczy przedsięwzięć, które wykraczają poza właściwość naszego resortu, zwróciliśmy się do resortów, które tymi celami publicznymi mogły być zainteresowane.

Minister Infrastruktury, w odpowiedzi na nasze zapytanie, nie wykluczył – tak jednoznacznie, jak w opinii BAS – możliwości prowadzenia prac, aby ten cel publiczny rozszerzył. Zauważył jednak, że samorządy nie zgłaszały potrzeby w tym zakresie i nie informowały o przeszkodach w realizacji tego typu inwestycji i aby instrument, w postaci wywłaszczenia, który dedykowany jest celowi publicznemu był konieczny.

Na dzień dzisiejszy sytuacja przedstawia się następująco: poza autorem petycji do resortu infrastruktury nie wpływały tego typu wnioski o rozszerzenie celu publicznego. Jednocześnie Minister Infrastruktury zauważył, iż istnieje możliwość realizacji parkingów publicznych, które obsługiwałyby komunikację, w ramach tzw. specustawy drogowej – nie jest do końca tak, że realizacja celu publicznego w postaci budowy parkingu jest uniemożliwiona.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Ktoś z państwa jeszcze chciałby zabrać głos?

Mamy opinię naszego stałego doradcy. Co prawda, pan Krzysztof Pater wskazuje na to, że budowa parkingów niewątpliwie jest ważna i można w imieniu Komisji wystąpić z dezyderatem do ministerstwa, tak jak wspomniała pani poseł i podkreślił przedstawiciel ministerstwa, skoro w ramach specustawy drogowej można takie parkingi budować i one powstają (przy autostradach i drogach szybkiego ruchu) należy przychylić się od opinii pani poseł i nie uwzględnić żądania będącego przedmiotem petycji.

Czy są jakieś głosy przeciwne?

Nie słyszę.

Komisja podjęła decyzję o nieuwzględnieniu żądania będącego przedmiotem petycji.

Przechodzimy do punktu trzeciego – rozpatrzenia petycji w sprawie zmiany ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, petycję przedstawi pan poseł Marcin Duszek.

Oddaję panu głos.

Poseł Marcin Duszek (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, przedmiotem petycji są postulaty nowelizacji ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze, co miałoby polegać na uchyleniu lub zmianie dwóch jej przepisów: art. 185 § 2 i art. 7 § 1. Nowelizacja ta, jak stwierdza się w petycji, powinna nastąpić w celu zabezpieczenia ludności przed rażącymi naruszeniami jej praw ze strony prokuratury w postępowaniach karnych, co do których nie istnieje obecnie właściwa i skuteczna ścieżka skargowa lub odwoławcza.

Petycja spełnia wymogi formalne oraz mieści się w zakresie zadań i kompetencji Sejmu.

Zdaniem wnoszącego petycję, obecna postać art. 185 § 2 – Prawa o prokuraturze, czytanego wraz z art. 7 § 1, wykorzystywana jest do osłaniania prokuratorów przed odpowiedzialnością dyscyplinarną, na jaką zasługują, chyba że po stronie kierownictwa prokuratury istnieje już z góry wola ustosunkowania się wobec skargi i wyciągnięcia konsekwencji względem prokuratora.

Wskazane przepisy, jak podnosi się w petycji, umożliwiają wykorzystywanie prokuratury do celów politycznych, pozamerytorycznych, co w praktyce oznacza naruszanie prawa i wykraczanie poza uprawnienia i zadania tego organu.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Nie słyszę zgłoszeń.

Jaka jest rekomendacja pana posła?

Poseł Marcin Duszek (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, w związku z tym, że należy stwierdzić iż wysunięte w petycji postulaty uchylenia art. 185i art. 7 nie zasługują na aprobatę.

Trudno odnieść się również do ewentualnych zmian w obrębie tych przepisów, gdyż wnoszący petycję kwestię tę tylko zasygnalizował, nie wskazując na czym owe zmiany miałyby polegać.

Wnoszę w związku z tym o nieuwzględnienie żądania będącego przedmiotem petycji.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Również w opinii naszego stałego doradcy jest pogląd, aby nie uwzględnić żądania będącego przedmiotem petycji. Argumentacja przedstawiona przez pana posła przemawia za tym rozwiązaniem. W związku z tym stawiam taki wniosek.

Nie słyszę głosów sprzeciwu.

Komisja podjęła decyzję o nieuwzględnieniu żądania będącego przedmiotem petycji.

Dziękuję panu posłowi.

Przechodzimy do punktu czwartego – rozpatrzenie uzupełnionej odpowiedzi Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na dezyderat nr 129 w sprawie dofinansowania kosztów pobytu osoby niepełnosprawnej w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

Czy obecny jest przedstawiciel ministerstwa?

Oddaję pani głos.

Zastępca dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Małgorzata Paprota:

Małgorzata Paprota, zastępca dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

W związku z wnioskiem Komisji do Spraw Petycji w sprawie zwrotu odpowiedzi na dezyderat w sprawie dofinasowania kosztów pobytu osoby niepełnosprawnej w Warsztatach Terapii Zajęciowej, proszę o przyjęcie niniejszych wyjaśnień.

Sytuacja finansowa Warsztatów Terapii Zajęciowej sprzyja właściwej ich realizacji i temu, do czego zostały utworzone. Należy wskazać, że utworzenie stałego, rocznego wskaźnika wzrostu poziomu dofinansowania do pobytu uczestników w warsztacie terapii zajęciowej w praktyce mogłoby zagrozić stabilnej sytuacji finansowej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Podjęcie tak istotnych działań możliwe jest wyłącznie w wyniku wzrostu poziomu obowiązkowych wpłat pracodawców na PFRON, które jest wynikiem m.in. wzrostu przeciętnego wynagrodzenia za pracę.

Należy pamiętać, że PFRON ma ograniczone możliwości finansowe. Zobowiązany jest do zapewnienia środków finansowych na realizację innych tytułów obligatoryjnych, ale ich wysokość jest ściśle związana ze źródłem pokrycia, przede wszystkim, z wpłatami pracodawców oraz dotacją budżetową.

Ponadto wyjaśniam, iż – zgodnie z informacjami przekazanymi przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – szacunkowa średnioroczna kwota kosztów działania warsztatów na jednego uczestnika, wyliczona na podstawie danych za rok 2018, zawiera się w przedziale około 18-27 tys. zł. Wartość ta nie jest uzależniona od wielkości warsztatów.

Należy wskazać, że koszty utworzenia działalności i wynikające ze zwiększenia liczby uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej są współfinansowane ze środków PFRON oraz środków samorządu powiatowego lub z innych źródeł. Art. 10b ustawy o rehabilitacji wskazuje, że koszty działalności warsztatu są finansowane ze środków samorządu powiatowego w wysokości co najmniej 10% tych kosztów. Oznacza to, że powiat jest zobowiązany do pokrycia co najmniej 10% kosztów funkcjonowania WTZ. Z naszych

informacji wynika, że za rok 2018 powiatów, które udzieliły dodatkowego dofinansowania powyżej 10% było ponad 115.

Jednocześnie informuję, że corocznie Warsztaty Terapii Zajęciowej odnotowują wzrost. W 2015 warsztatów było 696, a obecnie mamy ich 719, wiąże się to ze zwiększeniem liczby osób niepełnosprawnych przebywających w WTZ. Odnotowujemy również znaczący wzrost wydatków na wsparcie WTZ – z 453 mln zł w 2018 roku a w 2021 roku planujemy 547 mln zł. Jak państwo wiedzą, dofinansowanie coroczne WTZ wzrasta – w ubiegłym roku wynosiło ono 16 596 zł, a w tym roku 17 796 zł. W przyszłym roku ustawowo planujemy kwotę 18 996 zł.

W związku z tym, że była prośba o wskazanie kosztów, jakie ponoszą WTZ na wynagrodzenia pracowników warsztatów – po przeanalizowaniu kilku warsztatów z różnych regionów należy stwierdzić, że na same wynagrodzenia oraz należne składki procentowo przeznacza się około 73%. Na inne zadania (niezbędne materiały, energię, usługi materialne i niematerialne związane z funkcjonowaniem warsztatu) przeznacza się około 8%, dowóz uczestników warsztatu na zajęcia około 7% a pozostałe wydatki to: materiały do terapii zajęciowej, koszty związane z treningiem ekonomicznym, ubezpieczenia uczestników warsztatu, mienia warsztatu oraz inne, niezbędne do działalności koszty.

Jeśli chodzi o samą kadrę i zatrudnienie w WTZ, na koniec 2018 roku (z analiz PFRON wynika) osób zatrudnionych ogółem w warsztatach było ponad 10 tys., z czego zatrudnienie i wynagrodzenie dla tych osób kształtowało się pomiędzy 2800 zł do 4800 zł. Ministerstwo pracuje również nad zmianami ustawy o rehabilitacji i aktywnie uczestniczy w pracach z prezydium Ogólnopolskiego Forum Warsztatów Terapii Zajęciowej, które przedkładało wnioski o zwiększenie algorytmu, jak również o zmiany w ustawie. Takie spotkania odbywały się zarówno w ministerstwie, jak i w PFRON. Z deklaracji PFRON wynika, że pod koniec sierpnia będziemy mieli dokładną informację o tym jak kształtują się wpłaty pracodawców na PFRON, wtedy będzie możliwe podjęcie dodatkowego wsparcia Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Jeśli chodzi o inne działania, które podejmujemy jako ministerstwo, nakreśliliśmy państwu informację o realizowanym z działania 2.6 – Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój: projekcie „Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych". Chcę dodać, że ten projekt już zaczyna już funkcjonować. Zostały wyłonione organizacje, które będą brały aktywny udział w działaniach tego projektu: Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Fundacja im. Królowej Polski Świętej Jadwigi z Puszczykowa. Partnerem w tym projekcie jest również PFRON. W tym zakresie zakładamy wsparcie WTZ poprzez objęcie pilotażem około 10% WTZ i doposażenie ich w sprzęt niezbędny do prowadzenia rehabilitacji oraz wypracowania standardów związanych z działalnością warsztatów.

Jeśli chodzi o Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych – na ten moment działania dla WTZ nie są w nim ujęte. W związku z tym, że do dnia 30 listopada każdego roku powinien być ogłoszony kolejny plan działania na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych, taki postulat wsparcia WTZ, możemy ująć w naszych działaniach.

Proszę o przyjęcie wyjaśnienia.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Petycję przedstawiał pan poseł Jacek Świat – oddaję głos panu posłowi.

Poseł Jacek Świat (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, bardzo dziękuję za te wyjaśnienia, które poszerzają naszą wiedzę, w stosunku do tego, co otrzymaliśmy w odpowiedzi pisemnej.

Nie pozostaje mi nic innego, jak rekomendować przyjęcie odpowiedzi.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

W związku z tym, jest to odrzucenie żądania będącego przedmiotem petycji?

Nie… przyjmujemy więc odpowiedź.

Czy są głosy sprzeciwu?

Nie słyszę.

Dziękuję państwu, dziękuję za przygotowanie odpowiedzi.

Przechodzimy do kolejnego punktu: punkt piąty – rozpatrzenie uzupełnionej odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości na dezyderat nr 133 w sprawie skutecznego zapewnienia kontaktów dzieci z obojgiem rodziców.

Widzę, że jest pan minister… oddaję panu głos.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Michał Wójcik:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Szanowni państwo, była prośba o uzupełnienie naszego dezyderatu.

Zacznę może od tego, iż poruszamy się w czterech obszarach tematycznych, w jednym z nich nastąpiła zmiana – chodzi o poprawki, które były wypracowane na posiedzeniu podkomisji stałej do spraw nowelizacji prawa cywilnego oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach, chodziło o tzw. rodzinne postępowanie informacyjne.

Pytanie, które pojawiło się w dezyderacie dotyczyło stosowania zabezpieczeń. Wypracowano rozwiązanie, zgodnie z którym, z urzędu zawieszane będzie postępowanie, które dotyczyło będzie władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi lub kontaktów z nimi, jeśli w czasie tego postępowania wszczęto postępowanie informacyjne. Będzie mogło być stosowane zabezpieczenie.

Oczywiście, po prawomocnym zakończeniu rodzinnego postępowania informacyjnego, sąd – albo podejmie postępowanie z urzędu, albo je umorzy w tym przedmiocie, jeśli została zawarta ugoda w następstwie której ustalono kontakty.

To jeden z elementów, który pojawił się w prośbie o uzupełnienie naszej odpowiedzi.

Jeśli chodzi o inne elementy, pytali państwo o szczegółowe informacje w zakresie prowadzonych w ciągu ostatnich pięciu lat seminariów, szkoleń dla sędziów z zakresu problematyki kontaktu dziecka z rodzicem, rodziców z dziećmi, alienacji rodzicielskiej w kontekście prawnym i psychologicznym… nie wiem, czy mam wymieniać wszystkie te dane? Chyba nie ma takiej potrzeby, bo otrzymali państwo taką informację na piśmie w naszej odpowiedzi.

Kolejna kwestia, która się pojawiła, dotyczyła dyskryminacji dzieci ze względu na ich pochodzenie ze związków nieformalnych i małżeńskich. Chcę bardzo wyraźnie powiedzieć, że jest problem, jeśli chodzi o kwestię rozwodów – tylko w 2017 roku było prawie 68,5 tys. rozwodów i ponad 2 tys. separacji, takie dane wynikają ze statystyk resortu. W blisko 30 tys. przypadków, chodzi o postępowania, w których pojawiają się dzieci – strony posiadały dzieci małoletnie i musiały być podejmowane rozstrzygnięcia co do nich.

Jeśli chodzi o istotę tego postępowania – chodzi o to, aby utrwalać instytucję małżeństwa, emu ma służyć instytucja, którą wprowadziliśmy i postępowanie informacyjne, którego celem jest przede wszystkim pojednanie się małżonków i zachowanie trwałości małżeństwa. W razie braku możliwości pojednania małżonków konieczne jest wypracowanie uzgodnień w zakresie władzy rodzicielskiej, kontaktów i alimentów na rzecz wspólnych, małoletnich dzieci.

Oczywiste jest, że ta instytucja nie ma zastosowania do związków niesformalizowanych.

Jeśli chodzi o kwestię najtrudniejszego dla nas elementu, w zakresie którego prosili państwo o szczegółowe dane statystyczne – nie dysponujemy danymi dotyczącymi kwestii utrudniania kontaktu z dzieckiem w latach 2010-2018. Nie ma możliwości, abyśmy przedstawili bardzo dokładne informacje w tym zakresie, nie tylko ze względu na wątpliwości doktrynalne (co to jest alienacja rodzicielska i zespół alienacji rodzicielskiej…) nie chcemy to wchodzić. Bazujemy na pewnych danych, które posiadamy w resorcie sprawiedliwości. Pozyskaliśmy również dane z Komendy Stołecznej Policji.

Nie wiem też, czy przytaczać te wszystkie dane, czy wystarczy państwu to, co napisaliśmy?

Kwestia zobowiązania osoby do zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej dotyczyła 215 przypadków – 29 ojców i 172 matek. Chodzi o utrudnianie lub uniemożliwianie kontaktów z dzieckiem. To zjawisko nie powinno mieć miejsca, ale ma. Skala nie jest jednak wielka. Wydano tylko 215 orzeczeń. To dane, którymi możemy się posługiwać.

To wszystko.

Jeśli będzie potrzeba, moją wypowiedź uzupełni pani sędzia.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dobrze.

Od lat tym problemem, podobnie jak pan minister, zajmuje się pani poseł, referowała ona również tę petycję.

Oddaję pani głos.

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący.

Panie ministrze, bardzo dziękuję za uzupełnienie odpowiedzi na dezyderat. Faktycznie jest ono szczegółowe.

Jeśli mogę, doprecyzuję kilka kwestii.

Jeśli dobrze rozumiem, w chwili obecnej w rodzinnym postępowaniu informacyjnym będzie możliwość zabezpieczenia kontaktów z dzieckiem?

Chciałabym dobrze zrozumieć, co powiedział pan minister. Pytaliśmy: dlaczego w tej chwili, na czas postępowania informacyjnego, nie ma możliwości zabezpieczenia. Rozumiem, że przyjęli państwo poprawki, które to zabezpieczenie będą umożliwiały.

To kluczowe pytanie i od razu poproszę o odpowiedź.

Główny specjalista w Departamencie Spraw Rodzinnych i Nieletnich MS Aneta Matosek-Kozdój:

Szanowni państwo, jak powiedział pan minister, w wyniku poprawek nastąpiły zmiany w naszym projekcie zmieniającym Kodeks rodzinny i opiekuńczy, na chwilę obecną projekt jest przed drugim czytaniem.

Nadal nie przewidujemy w rodzinnym postępowaniu informacyjnym możliwości zabezpieczenia roszczenia, ponieważ inny jest cel tego postępowania. Jego celem nie jest wydanie rozstrzygnięcia i uzyskanie przez każdą ze stron najlepszego orzeczenia, ale pojednanie małżonków i utrzymanie małżeństwa.

Podnosili państwo zarzuty braku dostępności do sądu. W czasie trwania rodzinnego postępowania informacyjnego strony będą mogły złożyć w sądzie opiekuńczym, czyli rejonowym, wniosek o ustalenie kontaktów czy wniosek w przedmiocie uregulowania władzy rodzicielskiej i to postępowanie sąd rejonowy zawiesi, ale w trakcie zawieszenia będzie zobowiązany rozpatrzyć wniosek o zabezpieczenie.

Nie będzie sytuacji, w której podczas trwania rodzinnego postępowania informacyjnego nie zostaną uregulowane prawa rodziców do kontaktów z dziećmi.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Proszę się przedstawić do protokołu.

Główny specjalista w departamencie MS Aneta Matosek-Kozdój:

Sędzia Aneta Matosek-Kozdój z Ministerstwa Sprawiedliwości – z Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich.

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Ale, co to faktycznie oznacza? Z tego względu, że postulaty, które były zgłaszane w zakresie zabezpieczenia w trakcie rodzinnego postępowania informacyjnego dotyczyły m.in. zabezpieczenia praw dziecka – o tym rozmawiamy. Postępowanie informacyjne ma trwać miesiąc, ewentualnie za zgodą stron do pół roku. To wszystko jest jasne.

Zwracaliśmy szanownym państwu uwagę, iż od momentu podjęcia decyzji do rozpoczęcia postępowania, czyli do pierwszej rozprawy, w dużych aglomeracjach miejskich, takich jak Warszawa, to wszystko może trwać nawet rok. Wiemy, że jeśli małżonkowie nie dogadują się między sobą i jedno z nich zazwyczaj się wyprowadza, dziecko pozostaje z jednym z rodziców. Bardzo często mamy sytuacje, że przez ten czas, gdy trwają mediacje, trwa postępowanie informacyjne, które – co prawda – trwa miesiąc, ale cały jego proces może trwać nawet rok, mogą być utrudnione kontakty drugiego rodzica z dzieckiem.

Cały czas o tym rozmawiamy.

Rozumiem, iż pani sędzia wspomniała, że będzie można złożyć sprawę, ale – w jakim czasie to wszystko będzie rozstrzygnięte. Jeśli rodzice mieszkają osobno, zakładamy w Warszawie i całe postępowanie informacyjne od momentu złożenia wniosku do jego rozpatrzenia będzie trwało rok, czy taki rodzic, który mieszka poza domem, mający

utrudniony kontakt przez drugiego rodzica, jeśli zostanie wniesiona sprawa do sądu, czy ten drugi rodzic będzie miał np. w czasie miesiąca możliwość rozpatrzenia zabezpieczenia kontaktów?

Wiem, że te mediacje mają służyć temu, aby rodzice porozumieli się ze sobą, dogadali i uzgodnili wspólną opiekę nad dzieckiem. Czy będą zagwarantowane prawa dziecka do kontaktu z drugim rodzicem? Czy mamy tę możliwość?

Nie rozumiem, bo nie ma podanych w dalszym ciągu terminów, tempa rozpatrzenia.

Czy przypadkiem nie będzie sytuacji, że rodzic będzie mógł złożyć wniosek, ale będzie rozpatrzony po zakończeniu postępowania informacyjnego, czyli po roku? To jest kluczowa sprawa, ze względu na dzieci.

Jeszcze raz prosiłabym o doprecyzowanie, bo dla mnie nic z tego absolutnie nie wynika.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dobrze.

Dziękuję, pani poseł.

Proszę o odpowiedź.

Główny specjalista w departamencie MS Aneta Matosek-Kozdój:

Jeszcze raz podkreślę: podczas trwania rodzinnego postępowania informacyjnego, którego celem jest pojednanie małżonków, które wzorowane jest na postepowaniu pojednawczym, nie ma roszczenia, które można byłoby zabezpieczyć.

To postępowanie ma służyć ugodzeniu się małżonków. Jeśli w czasie jego trwania, jeden z rodziców zostanie pozbawiony dostępu do dziecka, będzie mógł złożyć w sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania dziecka wniosek o zabezpieczenie kontaktów. Zgodnie z przepisami k.p.c wniosek ten musi być rozpoznany w trybie pilnym – po przesłuchaniu rodziców w ciągu miesiąca sąd musi wyznaczyć rozprawę i wniosek rozpoznać. Jeśli jest to nagły przypadek, zagrażający zdrowiu czy życiu dziecka, sąd w terminie 7 dni zgodnie z obowiązującymi przepisami wniosek może rozpoznać na posiedzeniu niejawnym.

Dlatego, po poprawkach wprowadzonych do projektu, nie będzie sytuacji, w której prawo dziecka do kontaktów z rodzicem było ograniczone lub wręcz zakazane w czasie trwania rodzinnego postępowania informacyjnego.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję, pani sędzio.

Pani poseł, ponieważ nie wchodzimy już tak głęboko w meritum problemu, ale rozpatrujemy odpowiedź pana ministra, która wydaje się dość szczegółowa i wyczerpująca, moglibyśmy przejść do konkluzji?

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Panie przewodniczący, nie jest precyzyjna, cała petycja i składane przez Komisję dezyderaty miały na celu doprecyzowanie tych informacji.

Mam ogromną prośbę do pana ministra (informacja o tej zmianie pojawiła się teraz, nie ma tego w uzupełnionej odpowiedzi na dezyderat) – czy mogę prosić o uzyskanie tej informacji na piśmie? Już nie w formie kolejnego dezyderatu, nie będę robiła problemów.

Pragnę zapytać jeszcze o jedno, bo pan minister się, niestety, do tego nie odniósł. Rozumiem sens postępowania informacyjnego i kwestię zabezpieczenia i pojednania małżonków – pytaliśmy o dzieci w związkach partnerskich, pan minister poruszył ten temat. Jest tu zawarty opis czym jest małżeństwo i czemu ma służyć postępowanie informacyjne.

Brakuje mi odpowiedzi, jakie postępowania będą dotyczyły wniosków o alienację rodzicielską (ustalenia prawa kontaktów z dzieckiem) w sytuacji, w której nie mówimy o rozwodzących się małżeństwach, ale związkach partnerskich.

Mamy związek partnerski, osoby mają dzieci, ten związek się rozpada. Nie ma zgody, co do tego, z którym rodzicem dziecko pozostaje w kontaktach, ludzie idą do sądu, aby wynegocjować swoje prawa.

Nie mamy małżeństwa, ale rozpadający się związek partnerski i dziecko. Jakie postępowania państwo przewidują?

Postępowanie informacyjne i trójpodział postępowań, o których wcześniej rozmawialiśmy dotyczy tylko małżeństw. Co z dziećmi, które nie rodzą się w małżeństwach? Jak ich prawa będą zabezpieczone?

Nie ma tego w odpowiedzi na dezyderat a było takie pytanie.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Jeszcze raz pani sędzia, proszę bardzo.

Główny specjalista w departamencie MS Aneta Matosek-Kozdój:

Szanowni państwo, nasz projekt przewiduje tylko zmianę w postępowaniu przedrozwodowym i przedseparacyjnym. Dzieci rodzące się ze związków nieformalnych, ich prawa i stosunki prawne będą ustalane na podstawie obecnie obowiązujących przepisów – Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i Kodeksu postępowania cywilnego, tak jak dotychczas.

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Dobrze.

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Rekomendacja pani poseł?

Poseł Kornelia Wróblewska (PO-KO):

Przyjmujemy uzupełnioną odpowiedź na dezyderat.

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Dziękuję panu ministrowi i pani sędzi za odpowiedź.

Nie słyszę sprzeciwu, Komisja przyjmuje odpowiedź na dezyderat.

Przechodzimy do kolejnego punktu – rozpatrzenia odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości na dezyderat nr 142 w sprawie orzekania kar za nieumyślne spowodowanie wypadku drogowego.

Głos ma ponownie pan minister.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Michał Wójcik:

Państwo, w styczniu 2018 roku, rozpatrzyli petycję w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zakresie umożliwienia orzekania kar innych niż bezwzględnego pozbawienia wolności w przypadku nieumyślnego spowodowania wypadku drogowego, którego następstwem jest śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu.

Autorem petycji jest osoba skazana z jednego z przepisów za wypadek drogowy ze skutkiem śmiertelnym – z art. 177 § 2 Kodeksu karnego na karę bezwzględną pozbawienia wolności.

Wątpliwość dotyczyła tego, czy te przepisy, które obecnie funkcjonują w polskim Kodeksie karnym są adekwatne do stopnia szkodliwości społecznej, czy powinna być orzekana kara pozbawienia wolności w takich przypadkach, czy system jest dobrze skonstruowany.

Sprawdziliśmy dane statystyczne za 2018 rok w tym zakresie, m.in. w związku z przepisem, z którego skazany został autor petycji. Jeśli przyjąć skutek, o którym mowa w art. 177 § 2 Kodeksu karnego, w 2018 roku skazanych zostało 1615 osób, z czego: 1478 osobom wymierzono karę pozbawienia wolności, ale w 1240 przypadkach warunkowo zawieszono jej wykonanie, karę ograniczenia wolności orzeczono w stosunku do 23 sprawców, karę mieszaną pozbawienia wolności oraz jej ograniczenia – do 13 sprawców a 99 skazano na karę samoistnej grzywny. Wobec jednego orzeczono wyłącznie środek karny a wobec jednego odstąpiono od wymierzenia kary, w tym przypadku uważamy, że system dobrze funkcjonuje. To przepisy, które funkcjonują przez całe lata.

Dane statystyczne pokazują, że skazanie na bezwzględną karę pozbawienia wolności nie powiem, że ma charakter marginalny, ale znacznie mniejsza część osób będących sprawcami tego typu przestępstw zostaje skazanych na tę karę. Oczywiście, w zależności od tego jak wysoka jest ta kara, można ją warunkowo zawiesić, stosować system dozoru elektronicznego. Przypomnę, że nawet podnieśliśmy granice, do której można stosować system dozoru elektronicznego – to półtora roku a nie 12 miesięcy, jak obecnie (projekt nowelizacji ustawy jest obecnie rozpatrywany przez Trybunał Konstytucyjny, jest tam przepis, który to przewiduje), część osób odbywa kary w tym systemie.

Wątpliwości można zgłaszać ewentualnie co do art. 37a Kodeksu karnego – kwestii orzeczenia, zamiast kary pozbawienia wolności, grzywny albo kary ograniczenia wolności, jeśli ustawa przewiduje zagrożenie karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą ośmiu lat.

Zmieniamy ten przepis, przyjmując że nie w każdym z takich przypadków… są sprawcy przestępstw o charakterze terrorystycznym, w zorganizowanych grupach, gdzie trzeba zaostrzyć rygory stosowania tego przepisu.

Co do zasady, każda z kar jest orzekana przez sąd na podstawie okoliczności czynu, biorąc pod uwagę właściwości sprawcy, warunki w których popełnione został ten czyn, kara jest zawsze zindywidualizowana.

Ten system, w moim przekonaniu, działa dobrze.

Chcę dodać, iż w 2017 roku przyjęto nowelizację Kodeksu karnego w zakresie sprawców przestępstw w popełnionych w stanie nietrzeźwości, pod wpływem narkotyków i innych środków odurzających – zaostrzyliśmy w tym zakresie odpowiedzialność. Sam byłem autorem tych zmian, gdyż system był niesprawiedliwy. Ktoś, kto był w stanie nietrzeźwości i popełniał przestępstwo, którego skutkiem była śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu bardzo często odbywał karę w warunkach wolnościowych. Chodziło o dolną granicę sankcji, która była na tyle niska, że można było warunkowo zawiesić jej wykonanie. Duży procent sprawców (to przestępstwa, które są bardzo poważne, nie chcę podpierać tego konkretnymi przykładami) pozostawał na wolności.

Podam jeden przykład. Przygotowałem projekt ze względu na przejechanie na pasach ze skutkiem śmiertelnym czternastoletniej dziewczynki. Zmieniliśmy wtedy cały system w tym zakresie, dotykając m.in. tego przepisu. Uważamy, że obecnie kary wymierzane są w sposób sprawiedliwy. Podnieśliśmy dolną granicę pozbawienia wolności do 2 lat. Powoduje to, że jeśli ktoś jest sprawcą takiego czynu bezwzględnie musi odbyć karę pozbawienia wolności, nie ma możliwości przejścia na warunkowe zawieszenie wykonania tej kary czy inny sposób rozstrzygnięcia. Po prostu, musi odbyć tę karę w więzieniu.

Mówię o tym, gdyż autor petycji dotyka przepisu, który zaostrzyliśmy.

Pozostałe przepisy są – moim zdaniem – dobre, stosowane od lat i, jak pokazują dane statystyczne, jeśli ktoś jest nietrzeźwy, skutek śmiertelny, sytuacja w jakiej popełniono dany czyn jest istotna, aby pojawiło się rozstrzygnięcie w postaci pozbawienia wolności danej osoby. To są wyjątkowe przestępstwa.

Nie wiemy, jakiego czynu dokonał autor petycji, pyta on o coś zupełnie innego. Nie mam wiedzy w tym zakresie, ale spodziewam się że to bardzo poważne przestępstwo, które miało daleko idące skutki. Uważamy, że te przepisy dobrze funkcjonują.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Referował petycję pan poseł Bogdan Latosiński, oddaję panu głos.

Poseł Bogdan Latosiński (PiS):

Panie ministrze, szanowni państwo, pan minister szczegółowo omówił nasze wątpliwości złożone w dezyderacie – proponuję przyjąć odpowiedź.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Pan minister Wójcik zawsze jest dobrze przygotowany do posiedzeń Komisji.

Dziękujemy za te odpowiedzi i uszczegółowienie.

Rozumiem, że Komisja bez głosów sprzeciwu przyjmuje odpowiedź ministerstwa?

Przechodzimy do kolejnego punktu – rozpatrzenia odpowiedzi Ministra Infrastruktury na dezyderat nr 149 skierowany do Prezesa Rady Ministrów w sprawie przepisów regulujących przekraczanie drogi na przejściu dla pieszych.

Są przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury, oddaję państwu głos.

Proszę się przedstawić.

Dyrektor Departamentu Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury Bogdan Oleksiak:

Szanowni państwo… Bogdan Oleksiak, dyrektor Departamentu Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury.

Jeśli chodzi o sprawę dotyczącą dezyderatu nr 149 Komisji do Spraw Petycji, chciałbym przedstawić następujące stanowisko.

Na wstępie chciałbym wskazać, że w obecnym stanie prawnym problematyka przechodzenia przez jezdnię oraz zachowanie kierujących pojazdami wobec pieszych regulują przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym, wraz z późniejszymi zmianami, oraz rozporządzenia ministrów: Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie znaków i sygnałów drogowych.

Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy – Prawo o ruchu drogowym, kierujący pojazdem – zbliżając się do przejścia dla pieszych – jest zobowiązany zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu. Przejście dla pieszych, zgodnie z art. 2 ust. 11 tej ustawy oznacza powierzchnię jezdni drogi dla rowerów lub torowiska przeznaczoną do przechodzenia przez jezdnię odznaczoną odpowiednimi znakami drogowymi.

Szczególna ostrożność została zdefiniowana w art. 2 pkt 22 ustawy – Prawo o ruchu drogowym, jako ostrożność polegająca na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie.

Ustąpienie pierwszeństwa oznacza powstrzymanie się od ruchu, jeśli ruch mógłby zmusić innego kierującego do zmiany kierunku lub pasa ruchu albo istotnej zmiany prędkości a pieszego do zatrzymania, zwolnienia lub przyspieszenia kroku.

Jako bardzo istotne należy wskazać, że regulacja ustawowa została uzupełniona przepisem § 47 ust. 4, przywołanego przeze mnie wcześniej rozporządzenia w sprawie znaków i sygnałów drogowych. Przepis ten stanowi, że kierujący pojazdem, zbliżający się do miejsca oznaczonego znakiem D-6 – przejście dla pieszych, D-6a – przejazd dla rowerzystów albo D-6b – przejście dla pieszych i przejazd dla rowerzystów, jest zobowiązany zmniejszyć prędkość tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszych lub rowerzystów znajdujących się w tych miejscach lub w nie wchodzących lub wjeżdżających.

W odniesieniu do przywołanego dezyderatu, należy wspomnieć również o art. 21 ust. 1 lit. b Konwencji o ruchu drogowym sporządzonej w Wiedniu w 1968 roku. Należy stwierdzić, w oparciu o systemową analizę obowiązujących w polskim prawie przepisów, które określają zachowanie kierujących wobec pieszych zamierzających korzystać z przejścia, że norma wynikająca z tej konwencji w istocie jest zrealizowana w polskim prawie.

W szczególności można wskazać art. 3 ustawy – Prawo o ruchu drogowym, z którego dla uczestników ruchu wynikają dwie generalne zasady zachowania ostrożności, gdy ustawa tego wymaga: zachowanie ostrożności albo szczególnej ostrożności oraz unikania wszelkiego działania, które mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeństwa lub porządku ruchu drogowego, ruch ten utrudniać albo w związku z tym ruchem zakłócić spokój lub porządek publiczny lub narazić kogokolwiek na szkodę. Przestrzeganie tych zasad służy realizacji przepisów określających zachowanie poszczególnych uczestników ruchu drogowego w konkretnych sytuacjach drogowych.

Zbliżając się do przejścia dla pieszych istnieje obowiązek zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu. Już w świetle tego przepisu kierujący pojazdem musi zwiększyć uwagę i dostosować swoje zachowanie do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze w stopniu umożliwiającym szybkie reagowanie.

Należy wskazać, że kierujący pojazdem, zbliżając się do przejścia dla pieszych z jednej strony powinien skoncentrować się na obserwacji przejścia dla pieszych i jego otoczenia oraz zachowania pieszych, a z drugiej – przede wszystkim – zmniejszyć prędkość, a nawet zatrzymać się, nie tylko, gdy pieszy znajduje się na przejściu, ale również gdy z zachowania pieszego wynika, że może on wejść na to przejście.

Takiego postępowania należy również oczekiwać od kierującego pojazdem, jeśli ze względu na warunki ruchu, zwłaszcza ze względu na obecność innych pojazdów nie widzi on całego przejścia dla pieszych.

Wymieniony wcześniej przeze mnie § 47 ust. 4 rozporządzenia w sprawie znaków i sygnałów drogowych wskazuje wprost na obowiązek zmniejszenia prędkości przez kierującego pojazdem zbliżającym się do przejścia dla pieszych tak, aby nie narazić na niebezpieczeństwo pieszych znajdujących się na niebezpieczeństwo pieszych znajdujących się na przejściu lub na nie wchodzących.

Warto zwrócić uwagę, że w takim brzmieniu przepis rozporządzenia w znacznym stopniu stanowi odwzorowanie treści art. 21 Konwencji o ruchu drogowym. Należy również dodać, że w wielu państwach europejskich ochrona pieszych mających zamiar wejść na przejście dla pieszych obowiązuje już od lat. Kierujący pojazdami na tamtejszych drogach są w związku z tym przyzwyczajeni do obowiązku ustępowania im pierwszeństwa w takich sytuacjach, zgodnie z wiedzą posiadaną przez resort, wskazane państwa nie prowadziły tzw. badań przed i po zmianie prawodawstwa w tym zakresie.

Ze względu na to jest możliwa właściwa ocena potencjalnego wpływu na poziom bezpieczeństwa pieszych na polskich drogach, ale jest ona bardzo trudna z uwagi na to, iż w treści dezyderatu zostały wskazane jedynie problemy, które nie przekładają się na polską kulturę i warunki drogowe. Nie można sytuacji opisanych w innych krajach przenieść na warunki (to bardzo trudne) polskie, kraju w którym mieszkamy. Ważne są również uwarunkowania kulturowe, inżynieryjne dróg, edukacyjne w podejściu do poszanowania prawa. Mając na względzie przywołane wcześniej uwarunkowania, specyficzne dla danego państwa, nie wydaje się właściwym bezpośrednie przeniesienie do polskiego systemu rozwiązań funkcjonujących w innych państwach.

Podsumowując – pragnę poinformować, iż resort infrastruktury dostrzega podniesioną w treści dezyderatu kwestię właściwego skorelowania aktów prawnych regulujących przedmiotową problematykę. Z tego względu resort uważa, że w przyszłych działaniach legislacyjnych skonsolidowanie w przepisach ustawy – Prawo o ruchu drogowym regulacji zawartych obecnie w tej ustawie oraz przepisach rozporządzenia w sprawie znaków i sygnałów drogowych przyczyni się do zapewnienia większej przejrzystości przepisów oraz wyeliminowania ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych w odniesieniu do pierwszeństwa pieszych ,w sytuacjach związanych z przekroczeniem przez nich drogi w miejscach wyznaczonych w tym celu.

Jednocześnie wymaga podkreślenia, że wpływ na bezpieczeństwo pieszych przekraczających jezdnię ma nie tylko sposób uregulowania tej problematyki w przepisach w zakresie ruchu drogowego. Znaczącą, albo podstawową rolę, odgrywają w tym obszarze działania organu zarządzającego ruchem oraz zarządcy drogi, które to podmioty decydują m.in. o lokalizacji przejść dla pieszych, ich utrzymaniu oraz zastosowanych rozwiązaniach w celu poprawy bezpieczeństwa pieszych. Chodzi o geometrię drogi, urządzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, oświetlenie przejść itp. Pozwalają one m.in. na zapewnienie jak najlepszej widoczności pieszego i redukcję prędkości pojazdu przed przejściem dla pieszych. Efektem takich działań jest uzyskanie przez kierującego pojazdem odpowiedniego czasu na reakcję, w przypadku pojawienia się pieszego na przejściu oraz w jego pobliżu.

Niemniej istotny pozostaje fakt, iż dla uzyskania zauważalnej poprawy bezpieczeństwa dla pieszych, poprzez zapewnienie odpowiedniego poziomu ich ochrony na przejściach dla pieszych, niezbędne jest (zarówno w obecnym, jak i przyszłym stanie prawnym) skuteczne egzekwowanie przepisów dotyczących przechodzenia przez jezdnię oraz zachowanie kierujących pojazdami wobec pieszych a także działania organów uprawnionych do kontroli ruchu drogowego.

Ważne jest uświadomienie społeczne. To podstawowy element bezpieczeństwa na drodze, a w szczególności na przejściach dla pieszych – informowanie i egzekwowanie tych przepisów. Nie zawsze przepisy rozwiążą wszystkie sytuacje.

Wydaje mi się, że ważnym elementem jest włączenie informowania o tych obowiązkach, podczas kursów na prawa jazdy czy kursów doszkalających. Pracujemy nad tym, jako ministerstwo, ale ważne jest informowanie społeczne, o przestrzeganiu zwykłej, naturalnej ostrożności w takich sytuacjach.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Posłem sprawozdawcą również był poseł Latosiński, oddaję panu głos.

Poseł Bogdan Latosiński (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, temat jest bardzo poważny.

Rzeczywiście, w Polsce bardzo wiele osób ginie na przejściach dla pieszych. Przypomnę, że autor petycji chce rozszerzyć art. 26 § 1 Prawa o ruchu drogowym, aby obejmował osoby zbliżające się do przejścia, a nie tylko osoby, które znajdują się na przejściu.

Rzeczywiście, odpowiedź ministerstwa słusznie podkreśla, że nie same przepisy spowodują, że piesi będą czuli się bezpiecznie na przejściach. Faktem jest, że istnieje konieczność rewizji tych przejść. Prowadzona jest w mediach kampania społecznościowa, jeśli chodzi o wymuszanie pierwszeństwa przejazdu. Trzeba zastanowić się, czy nie warto stworzyć kampanię reklamową w zakresie zbliżania się do przejścia dla pieszych. Szczególnie wiele wypadków zdarza się, gdy jeden samochód się zatrzymuje a drugi, na pasie obok, nie. Dość często występują tego typu wypadki na jezdniach trzypasmowych.

Chciałbym zwrócić uwagę na jedno – wychodzi tu sprawa niespójności przepisów ustawy, zawartych w art. 26 ustawy z rozporządzeniem dotyczącym znaku D-6. W odpowiedzi mamy, że *ministerstwo to rozważa*.

Określiłbym to inaczej – musimy to uregulować, aby te przepisy były spójne. Jak powiedziałem, wiele czynników trzeba poprawić, w tym kampanię reklamową, rewizję przejść dla pieszych. Wiele służb musi się w to włączyć.

Jestem, oczywiście, za przyjęciem odpowiedzi na dezyderat, bo kończy się kadencja. Chciałbym, aby ministerstwo przy nowelizacji przepisów ruchu drogowego „wyprostowało" chociażby rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, samo rozporządzenie nie wymaga drogi legislacyjnej i można je dostosować do obecnej ustawy – nie może być tak, że rozjeżdżają się nam przepisy.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Grzegorz Raniewicz (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że odpowiedź jest wyczerpująca i w pełni satysfakcjonuje pana posła i pozostałych członków Komisji, bo mamy wniosek o przyjęcie odpowiedzi w całości, nie słyszę głosów sprzeciwu.

Dziękuję bardzo.

Przyjmujemy odpowiedź ministerstwa.

Kwestia interpretacji pozostaje istotna, panowie w ministerstwie ciągle nad tym pracują.

Nie będziemy przedłużali.

Wyczerpaliśmy porządek posiedzenia Komisji.

To było posiedzenie nr 196, o ile dobrze pamiętam.

Zamykam posiedzenie Komisji.

Niedługo zapraszam na kolejne, o godzinie 12.00.

Dziękuję państwu bardzo.